

357 sayılı Askerî Hâkimler ve Askerî Savcılar Kanununun adı ile bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve üç ek, üç geçici madde eklenmesi hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 27 . 7 . 1972 - Sayı : 14258)

No.
1611

Kabul tarihi
17 . 7 . 1972

MADDE 1. — 357 sayılı Askerî Hâkimler ve Askerî Savcılar Kanununun adı «Askerî Hâkimler Kanunu» olarak ve 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 21, 22 ve 39 ncu maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üç ek madde ile üç geçici madde eklenmiştir :

Başarısızlık

Madde 4. — Hukuk fakültelerini; 3 ncü maddede gösterilen süre içinde bitiremeyen, başarısızlık veya diğer sebeplerle bir defadan fazla sınıfta kalmak suretiyle bu süre içinde bitirmelerine imkân olmayan veyahut üniversiteler yönetmeliklerine göre öğrencilikle ilişkileri kesilen subayların izinleri kaldırılır ve kıtalarına gönderilirler.

Bunlar hakkında 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır.

Mecburi hizmet

Madde 5. — Hukuk öğrenimine gönderilen subayların yükümlülük süreleri, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine tabidir.

Hukuk öğrenimi sırasında terfi

Madde 6. — Hukuk öğrenimi süresi içinde üst rütbeye veya kıdemliliğe yükselme sırası gelenlerle kademe ilerlemesi yapacak subaylar hakkında 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümleri gereğince işlem yapılır.

Askerî öğrenci olarak öğrenim yapanlar hakkında özel şartlar

Madde 7. — Askerî liseleri bitirerek harb okullarına kabul ve askerî hâkim yetiştirilmek üzere hukuk fakültelerine gönderilen askerî öğrenciler, öğrenim süresi itibariyle 4 ncü madde hükmüne bağlıdır.

Bunlardan başarı gösteremeyenler ile askerî öğrencilik niteliğini kaybedenler hakkında 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümleri uygulanır.

Başarı gösterenler 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre subaylığa nasbolunurlar.

Yedek subaylar hakkında özel şartlar

Madde 8. — Hukuk fakültelerini pek iyi veya iyi derece ile bitirmiş ve yedek subay okuluna girişlerinde yirmiyedi yaşını geçmemiş olan yedek subaylardan istekli olanlar, sıralı sicil üstlerinden yeterli sicil almak şartı ile yedek subaylık süresi sonunda muvazzaf sınıfa geçirilerek staj görmek üzere adaylığa kabul olunurlar.

Hukuk fakültelerini pek iyi veya iyi derece ile bitiren istekliler ihtiyaçtan fazla ise bunlar arasından, ihtiyaç bu suretle karşılanamadığı takdirde orta derece ile bitirenler arasından, sınavla alınır.

Bunların muvazzaf subaylığa geçirilmeleri kadem ve kademe ilerlemeleri 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Adaylık süresi

Madde 9. — Adaylık süresi bir yıl olup bu hizmet askerî hâkimlik ve askerî savcılık hizmetlerinden sayılmaz.

Adayların göreve bağlılık dereceleri ile bu kanunun 1 nci maddesinde yazılı diğer niteliklerinin ne suretle denetleneceği, sicil işleri, nerelerde görevlendirilecekleri ve adaylıkla ilgili diğer hususlar Millî Savunma Bakanlığınca yapılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Zorunluluk hallerinde 1 nci fıkrada yazılı adaylık süresi üç aya kadar indirilebilir.

Adaylık ve Yardımcılık

Adaylık

Madde 10. — Adaylıkta başarı gösterenler, adaylık süresince saptanan istidatları ve kendi dilekleri de gözönünde tutularak askerî hâkim yardımcılığı veya askerî savcı yardımcılığı görevlerinden birine atanırlar.

Askerî hâkim veya askerî savcı yardımcılıkları görevlerine atanmaya engel halleri görülenlerin adaylıklarına son verilir.

Bunlardan :

A) Öğrenimlerini muvazzaf subay olarak yapmış olanlar eski sınıflarına iade edilirler.

B) Öğrenimlerini askerî öğrenci olarak yapmış olanlar ile muvazzaf subaylığa geçirilmiş yedek subaylar istifa etmiş sayılarak aldıkları aylıklar dışında Devletçe kendilerine yapılan masraflar kanunî faizleri ile birlikte kendilerinden tahsil olunur.

Yardımcılık

Madde 11. — Askerî hâkim ve askerî savcı yardımcılıkları görevlerinde bekleme süresi üç yıldır. Bu süre sonunda yeterli görülenler askerî hâkimliğe geçirilirler. Yeterli görülmeyenlerden; bu kanunun 10 ncu maddesinin (A) bendi kapsamına girenler eski sınıfına iade edilirler. (B) bendi kapsamına girenler, yardımcılıkta bir yıl daha denenirler. Bu süre sonunda da yeterlik gösteremeyenler, Genelkurmay Başkanlığınca ihtiyaç görülen sınıflara geçirilirler. Türk Silâhlı Kuvvetlerinde hizmet ihtiyacı görülmeyenlerin, Millî Savunma Bakanlığınca Türk Silâhlı Kuvvetlerinden ilişkileri kesilir. Bunlara hizmet süresince ödenen aylık, ödenek ve tazminatlar hariç, Devletçe yapılan diğer masraflar kanunî faizleri ile birlikte kendilerinden tahsil olunur.

Bu yeterlik için, askerî hâkim veya askerî savcı yardımcılığı görev süresi içinde alınan meslekî sicil notları ortalamasının meslekî sicil tam notunun % 50 veya daha fazlası olması şarttır.

Sicil belgeleri ve sicil üstleri

Madde 12. — Askerî hâkim subayların rütbe terfii, rütbe kademliliği, kademe ilerlemesi yapmalarını temin edecek yeterlikleri sicil ile saptanır.

A) Sicil belgeleri; subay sicil belgesi ve meslekî sicil belgesi olmak üzere iki çeşittir.

Bu belgelerin şekil ve kapsamı ek - 1 ve ek - 2 de olduğu gibidir.

Subay sicil belgesi; idarî sicil üstlerince görevi ve sıfatı ne olursa olsun bütün askerî hâkim subaylar hakkında,

Meslekî sicil belgesi; askerî hâkimlik, askerî savcılık ve adli müşavirlik görevlerinde bulunanlar hakkında düzenlenir.

Şu kadar ki, general - amiraller, birinci sınıfa ayrılmış askerî hâkimler ile Askerî Yargıtay Başsavcı yardımcıları, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kanunsözcüleri hakkında meslekî sicil notu verilmez ve meslekî sicil belgesi düzenlenmez.

Meslekî sicil notu niteliklere göre değil, aşağıdaki maddede gösterilen esaslara göre takdir edildikten sonra toplanarak verilir.

Subay sicil belgelerindeki her niteliğe 10 üzerinden not verilir. Niteliklerden 1, 2, 4, 5, 8, 11 numaralı hanelerde yazılı olanların herhangi birine beşten aşağı not takdir edildiği ahvalde sicil süresi içinde düzenlenmiş işlemli yazı ve belgelerin sicil belgesine bağlanması zorunludur.

Subay sicil belgesi ile meslekî sicil belgesine ait sicil tam notu ayrı ayrı (200) ikiyüzdür.

B) Subay sicil belgesini düzenlemeye ve sicil vermeye yetkili idarî sicil üstleri :

Birinci sicil üstü: Sicili düzenlenecek askerî hâkim subayın kuruluş bağlantısına göre nezdinde askerî mahkeme kurulan komutan veya askerî kurum amiri; Askerî Adalet İşleri Başkanlığı, Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Askerî Yargı ile ilgili diğer idarî hizmette bulunanlar için amir durumunda bulunan en az yüzbaşı rütbesindeki,

İkinci sicil üstü: Kuruluş bağlantısına göre birinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan komutan veya amir durumundaki,

Üçüncü sicil üstü : Kuruluş bağlantısına göre ikinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan komutan veya amir durumundaki subay olup aşağıdaki istisnalar saklıdır.

1. - Kıdemli hâkimler, birlikte çalıştıkları hâkimlerin; askerî savcılar, birlikte çalıştıkları yardımcı savcı ve savcı yardımcılarının; adli müşavirler, birlikte çalıştıkları adli müşavir yardımcılarının birinci sicil üstleridir.

2. - a) Askerî Yargıtay Başsavcı yardımcılarının; Askerî Yargıtay Başsavcı Başyardımcısı, Askerî Yargıtay Başsavcısı ve Askerî Yargıtay Başkanı,

b) Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kanunsözcülerinin; Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanunsözcüsü Başyardımcısı, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanunsözcüsü ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı,

c) Askerî Yargıtay Başsavcı Başyardımcısının; Askerî Yargıtay Başsavcısı, Askerî Yargıtay Başkanı ve Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı,

d) Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanunsözcüsü Başyardımcısının; Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanunsözcüsü, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı ve Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı,

e) Askerî Yargıtay üyelerinin; Askerî Yargıtay daire başkanları, Askerî Yargıtay İkinci Başkanı ve Askerî Yargıtay Başkanı (daire başkanları kendi dairelerinde görevli üyelerin),

f) Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin hâkim sınıfından olan üyelerinin; Askerî Yüksek İdare Mahkemesi daire başkanları, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi İkinci Başkanı ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı (daire başkanları kendi dairelerinde görevli üyelerin),

g) Askerî Yargıtay daire başkanlarının; Askerî Yargıtay İkinci Başkanı, Askerî Yargıtay Başkanı ve Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı,

h) Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin hâkim sınıfından olan daire başkanlarının, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi İkinci Başkanı, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı ve Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı,

i) Askerî Yargıtay İkinci Başkanının; Askerî Yargıtay Başkanı, Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı ve Millî Savunma Bakanı,

j) Askerî Yüksek İdare Mahkemesi İkinci Başkanının; Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı ve Millî Savunma Bakanı,

k) Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanunsözcüsünün; Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı ve Millî Savunma Bakanı,

l) Askerî Yargıtay Başkanı ve Başsavcısının; Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı ve Millî Savunma Bakanı,

Sıralı sicil üstleridir.

C) Sicil notunun bulunması ve hesaplanması:

Haklarında meslekî sicil belgesi düzenlenemiyenlerin sicil notu; subay sicil belgesindeki niteliklere sicil üstlerince verilen notların toplamının ortalaması alınarak saptanır. Bölüm sonucu

tamsayı çıkmaz ise iki hane yürütülür. Bulunan rakam bu gibilerin o yıldaki sicil notunu teşkil eder.

D) İdarî ve meslekî sicil tanzimine esas olan sicil süresi bir terfi yılıdır.

İdarî sicil düzenlenebilmesi için, sicili düzenlenecek hâkim subayın bir sicil süresi içinde altı ay görev yapması gereklidir. 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre hizmetten sayılan süreler, görevden ve sicil süresinden sayılır. Bir sicil üstü asıl veya her ne sebeple olursa olsun vekil olarak o görev yerinde sicili düzenlenecek ile birlikte üç ay görev yapmadıkça sicil düzenleyemez. Siciller ve sicil üstleri ile ilgili diğer hususlar subaylar hakkında olduğu gibidir.

Meslekî sicil notunun kimler tarafından verileceği, not verme esasları ve diğer hususlar

Madde 13. — A) Meslekî sicil notları :

1. Askerî hâkim ve yardımcıları için Askerî Yargıtay daireleri ve Daireler Kurulunca,

2. Askerî savcı ve yardımcıları için Askerî Yargıtay Başsavcılığı ve Askerî Adalet müfettişlerince,

3. Adli müşavirler ve yardımcıları için Askerî Adalet müfettişlerince verilir.

B) Meslekî sicil notunun saptanmasında aşağıdaki hususlar dikkate alınır :

1. Askerî Yargıtay daireleri ve Daireler Kurulunca :

a) Dosyanın intizam derecesi,

b) Yargılamanın sevk ve yönetiminde başarı derecesi,

c) Davanın kanunî ve zorunlu sebepler dışında uzatılıp uzatılmadığı,

d) Delillerin tahlili ve tartışılmasında belirtilen kanaat ve içtihadın gerekçelerinin açıklanmasında başarı derecesi,

e) Hükümün esasında başarı derecesi.

Bu unsurlara göre, her dosya için bir meslekî sicil notu takdir edilir. Bu notun takdirinde; davaya konu olan içtihatlarda değişiklik olup olmadığı, hükümün ilişkin bulunduğu işin nevi ve mahiyeti dikkate alınarak leh ve aleyhte kanaat getirilmesine müsaıd olmayan işler için not verilmaz. Hükümün bozulması, onanması, düzeltilerek onanması halleri, kesin olarak lehte ve aleyhte not verilmesi için sebep teşkil etmez.

Askerî Yargıtay dairelerince bozulan karara mahal mahkemesince uyulmayıp direnme kararlarının Askerî Yargıtay Daireler Kurulunca onanması veya itiraz ve karar düzeltilmesi gibi kanun yollarından biri ile daire kararının kaldırılması veya düzeltilmesi üzerine evvelki daire kararı göz önünde bulundurulmak suretiyle tanzim olunan not, aynı bekleme süresi içinde tanzim edilmiş ise hükümsüz addedilir ve yeni not verilir.

Bu suretle sicil süresinin başlangıcından, sicil düzenlenmesi zamanına kadar her dosya için verilmiş notların ortalaması, askerî hâkim ve yardımcılarının meslekî sicil notu olur.

2. Askerî Yargıtay Başsavcılığınca:

a) Hazırlık soruşturmasının sevk ve yönetiminde ve delillerin takdiri ve toplanmasında isabet derecesi,

b) Hazırlık soruşturmasının kanunî ve zorunlu sebepler dışında uzatılıp uzatılmadığı,

c) İddianamede, suç teşkil eden maddî eylemin açıklanması, suçun tavsifi ve uygulanması istenen kanun maddelerinde, Hazine zararı olan ahvalde, Hazine zararının miktarı ve kapsamını saptamada isabet derecesi,

d) Duruşma sırasında vâki iddia ve istemlerinde isabet derecesi,

f) Kanun yollarına müracaat edilmesini gerektiren sebepler mevcudolduğu halde, kanun yollarına başvurulması halinin bahis konusu olup olmadığı ve kanun yollarına başvurulması hallerinde, bu müracaatta ve gerekçesinde isabet derecesi.

Bu unsurlara göre her dosya için bir meslekî sicil notu takdir edilir. Bu notun takdirinde, davaya konu olan maddî eylem ve uygulanması istenen kanun maddeleri hakkındaki içtihatlarda bir değişiklik husule gelip gelmediği, davaya konu olan fiilin nevi ve mahiyeti, Askerî Yargıtay in-

celemeleri sonuçları ve düzen ve tertibi dikkate alınır. Leh ve aleyhe kanaat getirilmesine müsai-dolmayan işler için not verilmez. Hükümün bozulması, onanması ve düzeltilerek onanması, mut-laka lehe ve aleyhe not verilmesi için sebep teşkil etmez.

Askerî Yargıtay dairelerince bozulan karara mahal mahkemesince uyulmayıp, direnme hallerinde işbu direnme kararlarının Askerî Yargıtay Daireler Kurulunca onanması üzerine evvelce bozma kararı göz önünde bulundurulmak suretiyle tanzim olunan not aynı bekleme süresi içinde tanzim edilmiş ise hükümsüz addedilir ve yeni not verilir.

Bu suretle meslekî sicil süresinin başlangıcından sicil tanzim zamanına kadar her dosya için takdir edilen notların ortalaması, askerî savcı ve yardımcıların Askerî Yargıtay Başsavcılığınca verilmiş meslekî sicil notu olur.

3. Askerî Adalet Müfettişlerince :

- A) Askerî savcı ve yardımcıları ile disiplin subaylığı görevini de yapan adli müşavirler için :
- a) Teftişe tâbi yıl içinde kendilerine verilen dosya miktarı ile o yıl içinde sonuçlandırdığı ve ertesi yıla devrettiği dosya miktarı,
  - b) Hazineyi ilgilendiren zararları tayin ve tespitle kanunî yollardan takibedip etmediği,
  - c) Gaipilere ait kanun hükümlerinin uygulanmasında kanuna aykırı veya gecikmeli işlerin bu-lunup bulunmadığı,
  - d) Soruşturmayı sonuçlandıran kararlara karşı yapılan itiraz üzerine kaldırılan kararları,
  - e) Yargıtaydan geçmeden kesinleşen hükümlere ait dosyadaki iddianamelerin mevzuata uy-gunluk derecesi,
  - f) Kanunî ve zorunlu sebepler dışında duruşmanın tehir veya talikine sebebiyet verilip veril-mediyi, duruşmadaki istem ve esas hakkındaki düşüncelerin yerinde olup olmadığı, kanunda gös-terilen hallerde askerî mahkeme kararlarına itiraz ile askerî mahkemeden verilen ve kanuna ay-kırı görülen hükümlerin temyiz edilip edilmediği veya yazılı emirle bozulması gereken hükümler varsa işbu kanun yoluna gidilip gidilmediği,
  - g) Soruşturma işlemleri ile dosyaların Askerî Yargıtay Başsavcılığına gönderilme işlemleri-nin zamanında yapılıp yapılmadığı,
  - h) Hüküm ve kararların yerine getirilmesi işlemlerinin kanuna göre zamanında yapılıp ya-pılmadığı,
  - i) Ertesi yıla devredilen dosyalar ile aynı yıl içinde sonuçlandırdığı dosyalardaki iki aydan fazla gecikmeli işlemlerin kanunî ve zorunlu sebeplere dayanıp dayanmadığı,
  - j) Soruşturmanın geçici olarak tatili kararlarına bağlanan dosyalardaki işlemlerin takibedilip edilmediği,
  - k) İstinabe talimatlarının yerine getirilmesinde gecikme olup olmadığı,
  - l) Askerî savcılarca takibi gerekli olan teftiş raporlarındaki önceki yıllara ait bulunan noksan işlemlerin zamanında takibedilip edilmediği ve bu işlerin hangi askerî savcılara ait bulunduğu hu-susları saptanır.
  - m) Soruşturmayı sonuçlandıran kararlarda mevzuat hükümlerine aykırı görülenler tenkit edilir.

Bu işlemlerden sonra sonuçlandırdığı tenkit edilmeyen dosya toplamı 10 ile çarpılır, elde edi-len bu rakamlar yukardaki (b), (d), (e), (f), (i) ve (m) bentlerine ilişkin müfettiş tenkitlerini kapsayan her dosya için 20, (c), (h), (g), (j), (k) ve (l) bentlerine ilişkin müfettiş tenkitlerini kapsayan her dosya için 15 sayı indirilir. İndirilen sayılar toplamı tamsayıdan çıkarılır. Elde edi-len rakamın tamsayıya nispeti ile meslekî sicil notunun tamsayıya göre doğru orantısı bulunur.

Bu işlem neticesi elde edilen rakam, askerî savcı ve yardımcıları ile disiplin subayı görevini ya-pan adli müşavirler için meslekî sicil notu olur. Şu kadar ki müfettiş :

- a) Dosyalardaki takip ve düzeni,
- b) Çalışkanlık derecesi,
- c) İdari işlerin yürütülmesindeki kabiliyeti,

d) Yazı ve ifade kabiliyeti (kararlarda gerekçe gösterip göstermediği, bunlardaki isabet derecesi, suç teşkil eden maddî eylemin açıklanmasındaki başarı derecesi),

e) Soruşturma işindeki kavrayışı ve sürati,

f) Delilleri toplama, delillerin takdiri ve bunlardaki isabet derecesi,

g) Sonuçlandırdığı dosyaların suç, sanık ve konu yönünden özellikleri,

h) Askerî savcılığa gelen dosyaların paylaşılmasındaki tutumu hususlarında teftiştin edindiği intibaya göre 1 - 20 arasında bir notu, elde edilen meslekî sicil notundan düşebilir veya ekleyebilir. Bu hallerde elde edilen son rakam meslekî sicil notu olur.

B) Adli müşavirler için :

Görevine dahil hizmetlerin sevk ve yönetimindeki başarısı ve intizam yönlerinden teftiştin edilen intibaya göre not takdir edilir. Takdir edilen bu not meslekî sicil notu olur. Şu kadar ki, bir adli müşavir aynı zamanda disiplin subaylığı görevini de yapıyorsa bu iki sıfatından aldığı notların ortalaması meslekî sicil notu olur.

C) O yıla ait meslekî sicil notu bulunmayanların bir önceki yıla ait meslekî sicil notu o yıl için de geçerli sayılır.

Bir önceki yıla ait meslekî sicil notu da bulunmayanların o yıla ait sicil notu idari üstlerince düzenlenen sicile göre saptanır.

D) Meslekî sicil belgeleri, en geç idarî sicil belgelerinin düzenlendikleri ve gönderildikleri tarihlerde düzenlenir ve kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarına gönderilir.

Askerî adalet müfettişlerince düzenlenecek belgeler teftişi müteakip bekletilmeksizin kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarına gönderilir.

Askerî savcı ve yardımcıları hakkında, Askerî Yargıtay Başsavcılığı ve Askerî Adalet müfettişlerince verilmiş olan meslekî sicil notlarının ortalaması, kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarınca saptanır. Bu ortalama meslekî sicil notu olur. Herhangi bir sebeple bu makamlardan birisi tarafından meslekî sicil notu verilememesi veya meslekî sicil notlarının kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarında bulundurulmaları gereken tarihte gelmemiş bulunması halinde diğerinin verdiği not meslekî sicil notu olur.

Meslekî sicil notu, her yıl Ağustos ayı başında kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarınca Millî Savunma Bakanlığı Askerî Adalet İşleri Başkanlığına bildirilir.

İdari siciller diğer subaylar hakkında düzenlenen sicillerdeki usule uygun olarak kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarında bulundurulur.

Rütbe terfii, rütbe kıdemliliği ve kademe ilerlemesi :

Madde 14. — 12 ve 13 ncü madde hükümleri saklı kalmak şartı ile; askerî hâkim subayların rütbe terfii, rütbe kıdemliliği ve kademe ilerlemesi hakkında 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümleri uygulanır.

Ancak, general - amiralliğe yükselecek albaylarla general - amiralliğin üst rütbelerine yükseleceklerin saptanması ve değerlendirme işlemlerinin yapılması esnasında Yüksek Askerî Şûra üyelerinin her biri 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 54 ncü maddesi hükümlerini gözönünde tutarak her general - amiral ile albay için :

a) Sicil dosyalarını ve sicil belgelerini veya özetlerini,

b) Özlük dosyalarında mevcut mahkeme ve savcılıkça verilen kararları, her çeşit disiplin cezalarını inceleyip, bu hususlara dayanak olan fiil ve hareketleri,

c) Özlük dosyalarında mevcut takdir, taltif, uyarma ve sağlık durumlarını belirten belgeler ile şahsi takdimleri,

d) Yapılmış kadro gezileri (harb oyunları) veya etüt notları, plan tatbikatları, tatbikatlar ve denetlemelerindeki başarı durumlarını,

e) Meslekî eserlerini,

inceleyip değerlendirerek genel durumundan edindiği kanaate göre;

Genelkurmay Başkanı: 1 - 150, kuvvet komutanları (kendi kuvvetine mensubolanlar için): 1 - 125, diğer şûra üyeleri : 1 - 100 arasında not takdir ederler.

Yüksek Askerî Şûra üyelerinin verdiği notların ortalaması alınarak değerlendirme notları saptanır, kesirli çıkan sayılar iki hane yürütülür.

Yüksek Askerî Şûraca değerlendirilen her general - amiral ve albay için saptanan değerlendirme notu ile sicil notu ortalaması toplanarak yeterlik notu bulunur. Bu yeterlik notuna göre sıralama yapılır.

Yeterlik sıralamasında yeterlik notu aynı olanlardan değerlendirme notu yüksek olan öncelik alır. Eşitlik halinde kıdem sırası önde olan öncelik alır.

Yeterlik sıralamasına göre, en yüksek yeterlik notu alanlardan başlanılarak 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununa göre saptanan kadro, kontenjan ve nispete göre bir üst rütbeğe yükselcekler saptanır ve usulüne uygun olarak terfilere yapılır.

Birinci sınıfa ayrılma

Madde 15. — Askerî hâkim albaylardan; binbaşı, yarbay ve albaylığa yükselmede sicil notu ortalaması % 70'ten yukarı olanlar birinci sınıf hâkimliğe geçirilirler.

Bu değerlendirme albaylığın müteakıp yıllarında da yapılır.

İzin, istifa, yaş haddi ve emeklilik

İzin

Madde 19. — Askerî hâkim subaylara 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre izin verilir.

Askerî Yargıtay Kanunu ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun bu konudaki hükümleri saklıdır.

Yaş haddi ve emeklilik

Madde 21. — Askerî hâkim sınıfı subayların görev yerleri ve sıfatları ne olursa olsun emeklilik yaş hadleri diğer subaylar gibidir. Askerî hâkim subayların kanunlarda belirtilen yükümlülük sürelerini tamamlamaları halinde, özel kanununda yazılı belli şartlar içinde emekliliklerini isteme hakları vardır.

Bu kanunda belirtilen esaslara göre; kadrosuzluk, yetersizlik, disiplinsizlik ve ahlâki durumları nedeniyle ayırma veya askerî hâkim subay olmaya engel suçluluk halleri hariç, askerî hâkim subaylar rütbelerinin yaş haddine kadar hizmete devam ederler.

Çeşitli nedenlerle Silâhlı Kuvvetlerden ayrılacak askerî hâkim subaylar hakkında yapılacak işlem

Madde 22. — Kadrosuzluk, yetersizlik, disiplinsizlik ve ahlâki durumları nedeniyle aşağıda belirtilen esas ve şartlar dahilinde askerî hâkim subaylar hakkında emeklilik yaş haddinden önce Silâhlı Kuvvetlerden ayırma işlemi yapılabilir.

A) Kadrosuzluk sebebiyle ayırma :

1. Rütbe terfii şartlarını haiz olup da üst rütbe kadrosunda açık bulunmadığı için iki yıl daha denendiği halde yine kadrosuzluktan terfi edemeyen yarbay ve albay ile sicil notu ortalaması sicil tam notunun % 60'tan fazlası olmakla beraber, general - amirallığe yükselbilmek için gerekli sicil notu ortalamasını ihraz etmemiş bulunan albaylar yaş haddine kadar hizmete devam ederler.

Bu şekilde hizmete devam ettirilen yarbay ve albaylardan terfi şartlarını haiz binbaşı ve yarbaylara kadro açılması maksadıyla sicil notu en düşük olanlardan başlanarak yeteri kadar emekliye sevk edilir.

Rütbe terfii şartlarını haiz olup da üst rütbe kadrosunda açık bulunmadığı için terfi edemeyip emekliye sevk edilen albaylar hakkında 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 49 ncu maddesinin (F) bendi hükümleri uygulanır.

2. Bekleme süreleri sonunda terfi edemeyen general - amiraller emekliye sevk edilirler. Bunlar hakkında 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 49 ncu maddesinin (F) bendi hükümleri uygulanır.

B) Yetersizlik sebebiyle ayırma :

1. Rütbe bekleme süresi sonunda veya sonraki yıllarda yapılan yeterlik sıralamasında;

a) Sicil notu ortalaması sicil tam notunun % 50 sinden az olan yüzbaşı - binbaşılar ile % 60'ından az olan yarbay - albaylar,

b) Sicil notu ortalaması sicil tam notunun % 50 ve daha yukarısı olup da % 60 dan az olduğu için iki yıl daha denendiği halde rütbe terfii edemeyen yüzbaşı - binbaşılardan bu ikinci yılda veya müteakıp yıllarda sicil notu itibariyle kademe ilerlemesi de yapamayanlar veya rütbesinin son kademesine geldiği halde almış bulunduğu sicil notu kademe ilerlemesi için yeterli bulunmayanlar,

2. Bu maddenin (A) bendi gereğince yaş haddine kadar hizmete devam edecek yarbay ve albaylardan yıllık sicil notu ortalaması sicil tam notunun % 60'ının aşağısına düşenler,

3. Rütbe bekleme süresi içindeki meslekî sicil notlarından en az iki yıla aidolanı meslekî sicil tam notunun % 50 sinden aşağıya düştüğü için meslekte kendisinden istifade edilemeyeceği anlaşılanlar,

Hakkında hizmet sürelerine bakılmaksızın T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır.

C) Disiplinsizlik ve ahlâkî durumu sebebiyle ayırma :

Askerî Yargıtay üyeleri ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üyeleri hakkındaki hükümler saklı kalmak şartı ile;

Son rütbelerine ait bir veya birkaç belgeye dayanılarak, aşağıdaki sebeplerden biri ile disiplinsizlik ve ahlâkî durumları icabı Silâhlı Kuvvetlerde kalmaları uygun görülmemelerinin hizmet sürelerine bakılmaksızın haklarında T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır.

1. Disiplin bozucu hareketlerde bulunması, ikaz ve cezalara rağmen ıslah olmaması,

2. Hizmetin ve hâkimlik mesleğinin gerektirdiği şekilde tavır ve hareketlerini düzenleyememesi,

3. Aşırı derecede menfaatine, içkiye, kumara ve borçlanmaya düşkün olması,

4. Silâhlı Kuvvetlerin ve hâkimlik mesleğinin itibarını sarsacak şekilde ahlâk dışı hareketlerde bulunması,

5. Tutum ve davranışları ile yasa dışı görüşleri benimsediklerinin anlaşılması,

Disiplinsizlik ve ahlâkî durumları nedeni ile Silâhlı Kuvvetlerden ayırma işlemi, idarî sicil üstlerinden süre söz konusu olmaksızın her zaman düzenlenebilecek sicillere dayanılarak yapılır.

Sicillerde, yukardaki sebeplerden hangisine göre kesin kanaate varıldığı belirtilir.

Bu sicil ile; diğer subaylar hakkında uygulanan usule göre katî işlem yapılır.

Hâkimlik hizmeti

Madde 39. — Askerî hâkimlerin askerî mahkemelerdeki askerî hâkimlik ve askerî savcılık görevi kadroları ile Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kadrolarında geçen hizmet sürelerinden başka adli müşavirlikler ile disiplin subaylıklarında, Askerî Adalet İşleri Başkanlığı ile Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı kadrolarında ve yargı ile ilgili idarî görev kadrolarında geçen hizmet süreleri de hâkimlik hizmetinden sayılır.

Yargı ile ilgili idarî görev kadroları şunlardır:

A) Millî Savunma Bakanlığı Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanlığı kadroları,

B) Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Müşavirliği kadroları,

C) Genelkurmay Başkanlığı ile kuvvet komutanlıklarındaki (Jandarma Genel Komutanlığı dâhil) hukuk işleri müdürlüğü kadroları.

EK MADDE 1. — Bu kanunda geçen askerî hâkim subay deyimi; görevi ve sıfatı ne olursa olsun (Yüksek yargı organlarında görevli askerî hâkimler dâhil) 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 21 nci maddesinde belirtilen subay sınıflarından askerî hâkim sınıfı subayları kapsar.

EK MADDE 2. — Bu kanunda yazılı;

a) Askerî yargı ile ilgili idarî görev kadroları ile,

b) Adli müşavir, askerî savcı, askerî mahkemeler ile disiplin mahkemeleri kadrolarında gösterilen hâkimler,

Askerî hâkim sınıfı kapsamına girer.

EK MADDE 3. — Mevcut askerî hâkim miktarı, kadro ihtiyacını karşılamadığı takdirde yedek-subay okulunu bitirerek asteğmenliğe nasbedilenlerden; hukuk fakültesini bitirmiş ve hâkimlik görevlerinden sayılan hizmetlerde bulunmuş veya avukatlık yapmış olup da bu kanuna göre lüzumlu şartlara sahibolanlardan yeteri kadar, Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Millî Savunma Bakanlığınca askerî hâkim sınıfına geçirilerek 16 ncı madde hükmüne göre atanmaları yapılır. Bunlar, askerî hâkimlerin hak ve yetkilerine sahibolurlar.

Askerî hâkim niteliklerine sahibolmadıkları sonradan anlaşılanlar, Millî Savunma Bakanlığı tarafından asıl sınıflarına iade edilirler.

GEÇİCİ MADDE 1. — 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 41 nci maddesinde belirtilen kadro oramına indirilinceye kadar bekleme süresi sonunda rütbe terfii şartlarını haiz oldukları halde üst rütbe kadrosunda açık bulunmadığı için terfi edemiyerek beklemiş askerî hâkim albayların emekliye sevkleri 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununa 1424 sayılı Kanunla eklenen ek geçici 13 ncü madde esaslarına göre yapılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte; albay ve general - amiral rütbe-lerinde bulunan askerî hâkimler birinci sınıfa geçirilmiş sayılırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. — Kanunun maddelerinde gösterilen yönetmelikler 6 ay içinde çıkarılır.

Kaldırılan hükümler

MADDE 2. — 26 Ekim 1963 tarih ve 357 sayılı Askerî Hâkimler ve Askerî Savcılar Kanununun 32, 33, 34, 35, 36 ve 37 nci maddeleri ile 27 Temmuz 1967 tarih ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 46 ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
21	41	117	5	74	125
26	121	351		76	200
	122	383:399		77	270:279

I. - Gereğçeli 712 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 122 nci Birleşimine,, 123 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 77 nci Birleşim tutanağına bağıdır.

II. - Bu kanunu; Millet Meclisi Millî Savunma, Adalet ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici, Cumhuriyet Senatosu Millî Savunma, Anayasa ve Adalet ve Bütçe ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici Komisyonları görüşmüştür.

III. - Esas No. 1/614